

➤ عنوان فرآیند: آموزش کارورزان پزشکی با عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت
برای اولین بار در سطح دانشگاه

حیطه نوآوری:

- تدوین برنامه و بازنگری برنامه های آموزشی
- روشها و تکنیک های آموزشی
- سنجش و ارزشیابی و اثربخشی آموزشی
- مرجعیت، رهبری و مدیریت آموزشی
- مشاوره و راهنمایی و فعالیتهای فرهنگی و امور تربیتی و اجتماعی
- محصولات آموزشی

نام صاحب فعالیت نوآورانه: دکتر سهیلا رشادت (ریاست قطب علمی آموزش پزشکی جامعه نگر، نماینده علمی قطب

کشوری و مسئول عرصه پزشکی جامعه نگر) در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

نام همکاران: مدرس آقای مهندس نادر رجبی گیلان – کارشناس ارشد علوم اجتماعی

سوپروایزر آموزشی قطب (آقای سیروس کبودی)

محل انجام فعالیت: سالن کنفرانس قطب علمی آموزش پزشکی جامعه نگر، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

مدت زمان اجرا: تاریخ شروع: ۱۳۹۲/۱۰/۱۱ تاریخ پایان: هم اکنون نیز در حال اجرا می باشد.

هدف کلی

۱. آموزش کارورزان با مفهوم عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت و مؤلفه های آن بر سلامت از طریق ایجاد مخاطره در سلامت با تغییر در کیفیت زندگی و سبک زندگی. حمایت اجتماعی، سرمایه اجتماعی..

اهداف ویژه / اختصاصی

۲. آشنا نمودن کارورزان با مفهوم عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت و مؤلفه های آن
۳. آشنا نمودن کارورزان با لزوم و اهمیت متغیرهای اجتماعی تأثیرگذار بر سلامت
۴. آشنا کردن کارورزان با نحوه تأثیرگذاری عوامل اجتماعی بر سلامت از جمله فقر، بیکاری، اعتیاد، بی سواد و عدم اشتغال، تکامل دوران کودکی و..... بصورت ایجاد تغییر در سبک زندگی، حمایت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، سلامت روان..
۵. آشنا کردن کارورزان با اقدامات انجام شده وزارت محترم بهداشت درمان آموزش پزشکی در راستای عوامل اجتماعی بر سلامت

۶. آشنا نمودن کارورزان با تحقیقات انجام شده در راستای مؤلفه های اجتماعی سلامت-مبتنی بر شواهد

۷. ایجاد درک درست از مؤلفه های سلامت مبتنی بر شواهد

بیان مسأله

یکی از دلایل همیشگی ضرورت توجه به تغییر در برنامه های آموزش پزشکی، جداماندگی آموزش پزشکی از نیازهای واقعی جامعه و هزینه های روبه تزايد و خارج از کنترل مراقبتهای پزشکی عنوان شده است. با توجه به آنچه در بند ۳ اعلامیه ادینبورگ آمده است و آن تأکید بر پیشگیری از بیماری و ارتقاء سلامت است، قطعاً آموزش این مفاهیم به دانشجویان پزشکی، راهگشای آنان در طبابت خواهد بود.

هم اکنون که به زعم تلاش سیاست گذاران و نخبگان کشور عزیزمان ایران لزوم توجه به عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت آغاز گردیده است و دبیرخانه مربوطه فعالیت خود را در این راستا متمرکز نموده است و در نقشه جامع علمی سلامت نیز به آن تأکید گردیده است، ما را بر آن می دارد که در راستای حساس سازی دانشجویان به این امر علاوه بر اضافه نمودن ماده درسی آشنایی با عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، مفاهیم کیفیت زندگی، حمایت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، سرمایه انسانی، سبک زندگی و راههای بررسی و سنجش آنها به دانشجویان پزشکی آموزش داده شود تا جامعیت علم طب را بیش از هر زمان دیگر فرا گیرند، چرا که اعتقاد و باور بر این است که اندازه گیری سلامت علاوه بر شاخص هایی همچون مرگ و میر و امید به زندگی می بایستی در بر گیرنده برآوردی از رفاه و بهزیستی باشد که در مفهوم کیفیت زندگی مرتبط با سلامت نهفته است همچنین مطالعات نشان داده است که سرمایه اجتماعی با گستره ای از رفتارهای مرتبط با سلامت و پیامدهای حاصل از عدم توجه به آن شامل رفتارهای مجرمانه، عدم برخورداری از سلامت روان، آلودگی به مواد مخدر، ابتلا به بیماری، کاهش سلامت و ... حتی مرگ و میر مرتبط است. اگر قبول کنیم که تمام حرمت و ارزش پزشکی و درمان بیماریها ناشی از ارج نهادن به موهبت الهی سلامت می باشد و اگر چنین ارزشی بر نعمت سلامت گذاشته شود، بی شک این همه تلاشها و تکاپوها در رفع آلام و شناخت بیماریها و راههای معالجه آنها صورت نمی گرفت. اگر بخواهیم چنین شعاری را در عمل پیاده کنیم و واقعاً به فکر حفظ و ارتقای سلامت افراد باشیم، لاجرم می بایستی برای امکان یادگیری نحوه مراقبت از افراد سالم و پیشگیری از ایجاد و رشد رو به

تراید ناهنجاریهای اجتماعی در سلامت، دانشجویان خود را با مفاهیم اولیه آنها آشنا سازیم و راههای سنجش آنها را نیز به آنان بیاموزیم.

شرح مختصری از فعالیت صورت گرفته:

مقدمات انجام کار ابتدا با توجه به بررسی متون علمی مبتنی بر رسالت آموزش پزشکی جامعه نگر در سطح بین المللی و نیل به اهداف آن در سطح کشور و همچنین توجه به اسناد بالادستی ..، بسته تحول نظام سلامت ، بسته سیاستی تحول و نوآوری آموزش در علوم پزشکی مدون شده در سطح وزارت محترم بهداشت درمان و آموزش پزشکی توسط نماینده علمی قطب ایده پردازی شد و سپس با بهره گیری از توان علمی مدرس مربوطه، مرتبط با موضوع آموزشی اقدام به تدوین بسته آموزشی جهت کارورزان به عنوان خوراک آموزشی شد و سپس برنامه ریزی جهت تقویم زمانبندی تشکیل کلاسها و مشخص نمودن محل کلاس و توجه ضرورت شرکت در کلاسها برای کارورزان معرفی شده به قطب علمی پزشکی جامعه نگر کلاسها انجام شد .

در همین رابطه از سال ۱۳۹۲ تاکنون کلاسهای مربوط به آشنا نمودن کارورزان پزشکی در ارتباط با مفاهیم ذکر شده و اهداف آن در قطب علمی پزشکی جامعه نگر دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه پس از پایان ویزیت سرپایی در ساعت ۱۲-۱۳ برگزار شده و ماحصل آن می توان به **اهم نتایج حاصل از اقدام به انجام این فعالیت و فرآیند آموزشی اشاره نمود:**

ایجاد پنجره های نو بر ابعاد پزشکی در نگاه کارورزان بود و جهت درک درست کارورزان از این موضوع مثال عینی این مفاهیم با ارائه تحقیقات انجام شده توسط قطب در این خصوص در سطح استان از جمله بررسی سرمایه اجتماعی معلمان، بررسی کیفیت زندگی زنان روستایی و زنان حاشیه نشین و تحقیقات مرتبط با فقر و اعتیاد ... به توسط مسئول مرکز تحقیقات و کارشناسان ارشد همکار قطب در رشته های علوم اجتماعی و رفاه اجتماعی.. ارائه میشود .

نکته دوم و مهم این فرآیند آموزشی نوآورانه استفاده از نتایج پژوهش های بومی انجام شده در قطب در راستای موضوع آموزشی ارائه شده به منظور ایجاد درک درست مفاهیم جهت دانشجویان بود.

پیامد سوم این فرآیند انجام فعالیت بین رشته ای و استفاده از توانمندی های بین رشته ای در سیستم آموزش علوم پزشکی بود.

موضوع حائز اهمیت دیگر در این ارتباط ایجاد رویکرد مبتنی بر شواهد به مراقبت در دانشجویان پزشکی بود.

نکته پنجم ایجاد دیدگاه مدیریت صحیح گروه های آسیب پذیر در دانشجویان بود این امر با ارائه مکاتبات انجام شده قطب به مسئولین در راستای ارائه نتایج تحقیقات و جوابیه آنان به آن مکاتبات و ایجاد روحیه مسئولیت مداری در طب نه فقط بر بالین بیمار بلکه ادای این وظیفه در جایگاه شغلی خود لمس گردد. همچنین بسته آموزشی تهیه شده در قطب در اختیار دانشجویان کارورز پزشکی قرار می گیرد.

این فرآیند مبتنی بر حیطه های تدوین برنامه و بازنگری برنامه های آموزشی، استفاده از روشها و تکنیک های آموزشی و همچنین مرجعیت، رهبری و مدیریت آموزشی قطب در راستای توسعه نوآوری آموزشی در سطح دانشگاه و مبتنی بر اهداف وزارت متبوع می باشد.

می توان به اهم دیگر نتایج حاصل از اقدام به انجام این فعالیت و فرآیند آموزشی در بررسی و نظرسنجی و مصاحبه با دانشجویان اشاره نمود:

۱. با اجرای این فرآیند آموزشی، فراگیران از تدوین و اجرای فعالیت آموزشی و امکان فرصتی نو برای یادگیری رضایت داشتند و استقبال می کردند.

۲. ایجاد روحیه تحقیق در زمینه مؤلفه های پیچیده سلامت و لزوم بررسی آنها و چگونگی تأثیرگذاری آنها در موضوع سلامت.

۳. ایجاد درک درست در دانشجو با چگونگی ایفای نقش خود به هنگام رویارویی با ساختارهای اجتماعی تأثیرگذار بر سلامت.

۴. آشنا شدن دانشجو یان با امکان بهره گیری از مشارکت بین بخشی در کاستن و یا رفع مسایل سلامت جامعه تحت پوشش.

۵. حساس شدن دانشجو به پاسخگویی به جامعه و پیدا کردن جایگاه برای خود در جهت پاسخگویی به نیازها.

سطح نوآوری:

این فرآیند در سطح دانشگاه برای اولین بار صورت گرفته است.

اینجانب دکتر «سهیلا رشادت» مجری فرآیند بوده و متعهد می گردم کلیه اطلاعات مبتنی بر واقعیت ترتیب داده شده است. مستندات انجام این فعالیت آموزشی در مجموعه موجود است این فعالیت آموزشی در کوریکولوم آموزشی کارورزان پزشکی و **logbook** آنان و گزارش کارورزان درج گردیده است. برگزاری مرتب کلاسها و موارد مورد پیش قرار میگیرد.

